

Dosya

İSRAİL, FİLİSTİN VE SENDİKAL HAREKET

Hazırlayan ***Dış İlişkiler Servisi***

Sunuş

Bu dosyamızın konusu *İsrail, Filistin ve Sendikal Hareket*. Dünya kamuoyunun dikkati Filistin üzerine bir kez daha çevrilmişken, sorunu sendikal bağlama oturtarak bir dosya yapmanın yerinde olacağını düşündük.

Dosyayı hazırlarken bir noktayı özenle gözettilik: İsrail'deki rejim ve İsrail devleti ile İsrail halkı ve işçi sınıfı aynı şey değil. İsrail'deki apartheid rejimine (ırkçı rejime) karşı tutum ile antisemitizmi (Yahudi düşmanlığını) birbirine karıştırmamak gerekiyor. Hitler faşizminin kanla beslediği antisemitizm ile Güney Afrika'daki bir zamanların ırkçı rejiminin kanlı mirası olan apartheid aynı toprağın ürünüdür. Akrabadlılar. Dünya sendikal hareketi bu gerçeği kendi uzak ve yakın tarihinden biliyor.

İsrail'deki rejimin simgesi haline gelen 700 küsur kilometrelik *Apartheid Duvarı* Filistinlileri zeytinliklerinden, tarlalarından, su kaynaklarından, işyerlerinden, hastanelerinden, mezarlıklarından koparıyor. Filistinli çocukları oyun alanlarından, okullarından koparıyor.

Tanya Reinhart ve Ilan Pappé gibi, İsrail Yahudilerinin en has özelliklerine ve belleğine sahip çıkan insanlar ve onlarla birlikte davrananlar ise İsrail toplumu ve insanlık ailesi için umut kaynağı. Çünkü onlar gözüpek bir inatla ülkelerindeki rejimi ve yönetimi, kendi toplumlarına hâkim olan zehirli apartheid zihniyetini amansızca sergiliyorlar ve eleştiriyorlar. Rejim tarafından vatan haini ilan edilmelerine, sürgüne zorlanmalarına rağmen. Onların bu gözüpek tutumundan alacağımız dersler var.

Dosyayı hazırlarken dünya sendikal hareketinin bu gerçeğin bilincinde olduğunu görmek bizleri sevindirdi.

FİLİSTİN'DE VE İSRAİL'DE SENDİKAL HAREKET

İsrail'in kuruluşundan çok önce Filistin'de bağımsız işçi örgütleri vardı. Filistin sendikal hareketinin başlangıcı 1920'ye kadar uzanır. O yıl demiryolu işçileri bir yardımlaşma sandığı kurdular. Daha sonra 1925'te Hayfa'da Filistinli Arap İşçileri Derneği kuruldu. Histadrut (İsrail Ülkesindeki İbrani İşçileri Genel Federasyonu) 1920'de kuruldu. İsminden de anlaşılacağı gibi, örgüt henüz kurulmamış İsrail'deki "İbrani" (yani Yahudi) işçilere yönelikti.

Filistin sendikal hareketinin dünü

İsrail'in kuruluşundan çok önce Filistin'de bağımsız işçi örgütleri vardı. Filistin sendikal hareketinin başlangıcı 1920'ye kadar uzanır. O yıl demiryolu işçileri bir yardımlaşma sandığı kurdular. Daha sonra 1925'te Hayfa'da Filistinli Arap İşçileri Derneği kuruldu. Ocak 1930' da Filistinli Arap İşçileri Derneği Hayfa'da ülke çapındaki *ilk Arap İşçileri Kongresi*'ni düzenledi. Kongreye 3. 000 kadar işçiyi temsilen 61 delege katıldı. 1936-39 yıllarında Filistin sendikal örgütleri İngiliz yönetimine direnişte önemli bir rol oynadı. Sendikalar 1936'da İngiliz yönetimine karşı altı ay süren bir genel grev, daha sonra ülke ölçeğinde bir vergi ödememe kampanyası düzenledi. Yafa'daki liman

işçileri genel greve katıldılar ve grevi sonuna kadar sürdürdüler. İngiliz yönetimi eylemlerde başı çeken aktivistleri tutukladı, İngiliz ordusu direnişi bastırdı ve hareketin yöneticilerinden birçoğu asıldı. Daha sonraki yıllarda *Arap Sendikaları ve İşçi Dernekleri Federasyonu* ve *Arap İşçileri Kongresi* gibi farklı örgütler ortaya çıktı. Bu örgütler strateji konusunda farklı yaklaşımlara sahipti. Nisan 1946'da düzenlenen genel greve Filistin kamu yönetiminin 23.000 kadar çalışanı katıldı. Arap ve Yahudi işçiler zaman zaman ortak eylemler düzenliyorlardı, fakat birliğin önündeki en büyük engel *İsrail İbrani İşçileri Genel Federasyonu'nun (Histadrut)* milliyetçi yaklaşımıydı.

Dünya Sendikalar Federasyonu'nun

(WFTU) 1945'teki kuruluş konferansında Filistin Arap sendikaları Filistin'deki Arap işçilerinin meşru temsilcisi olarak tanındı. Ne var ki 1947-48'deki Nakba ("Büyük Felaket") sırasında Filistin işçi hareketi ağır bir yıkıma uğradı. Yeni kurulan İsrail devleti 750.000'den fazla Filistinli'ye tehcir uyguladı ve tarihi Filistin topraklarının yüzde 78'i işgal edildi. 1950'lerin ortalarına kadar, sendikalar dahil, bütün Arap örgütlerinin faaliyetleri kesintiye uğradı.

Histadrut

Histadrut (İsrail Ülkesindeki İbrani İşçileri Genel Federasyonu) 1920'de kuruldu. İsminden de anlaşılacağı gibi, örgüt henüz kurulmamış *İsrail'deki "İbrani" (yani Yahudi)* işçilere yönelikti. Fi-

listin'deki işçilerin örgütü değil, Yahudi bir ulusal örgüt kimliğindeydi. Örgütün açıkladığı sendikal ilkeler ile etnik-ulusalcı kimliği arasında büyük bir çelişki vardı. Bu çelişki, Histadrut'un "İbrani İşgücü" kampanyasında açıkça dile geliyordu. Kampanya Yahudi göçünü ve Yahudi işyerlerindeki bütün "yabancı" işçilerin -yani yerli Filistinli Arapların- işlerinden kovulmasını savunuyordu. Kampanyanın hedefi şuydu: "Yahudilerin işleri Yahudi işçilere".

Histadrut, 1931'de, Arap ve Yahudi otobüs ve taksi şoförlerinin ortak eylemini baltaladı. 1936'da Hayfa liman işçilerinin grevini kırarak Hayfa limanının açık kalmasını sağlamak için İngiliz yönetimi ile işbirliği yaptı.

İngiliz yönetimiyle danışıklı dövüş

İngiliz yönetimi Filistin topraklarında genellikle Histadrut'un işini kolaylaştırıcı bir rol oynadı. Sözgelimi, 1936 sonlarında Arap işçileri *Majdal Yaba* taşocağından sürüldüler ve onların yerine Yahudi işçiler çalıştırıldı. 400 kadar Arap işçisi işini kaybetti ve İngiliz polisi işini korumak isteyen Arap işçilerini tutukladı. İngiliz yönetimi, Filistinlileri yurtlarından sürmek için terör eylemleri gerçekleştiren paramiliter bir grup olan *Haganá*'nın örgütlenmesine 1920'lerin başlarından itibaren katılan Histadrut'un eylemlerini görmezden geldi. Bu paramiliter grup daha sonra diğer terör gruplarıyla birleşerek İsrail ordusunu oluşturdu.

Histadrut uzun yıllar sadece Yahudileri üyeliğe kabul etti. 1932'de, Filistinli Arap işçileri dışlama politikası çerçevesinde, Arap işçilerine yönelik *Filistin İşçi Birliği* adlı ayrı bir örgüt kurdu. İsrail'deki Arapların Histadrut'a doğrudan üye olmasına 1959'a kadar izin verilmedi.

İrkçi Güney Afrika'da siyahların hayatın birçok alanından ve sendikalardan dışlanmasını haklı göstermek için genellikle "ayrı ama eşit" deyiimi kullanılırdı. Aynı yaklaşım Histadrut yöneticilerinin zihniyet ve eylemlerinde de gözleniyordu.

Sıradan bir sendika değil

Histadrut'un renk, din ya da etnik köken ayırımı gözetmeksizin işçilerin çıkarlarını savunmak için kurulmuş sıradan bir sendika olmadığı açık. Gündeminin başında Yahudi işçilerin ayrıcalıklarını korumak yer alıyordu. Ayrıca, onlarca yıl boyunca Histadrut İsrail'de devletten sonra ikinci en büyük işveren oldu. Sanayide, inşaat, banka, sigorta ve nakliyat sektörlerinde, silah imalatında, kooperatifçilik alanında işletmeleri vardı.

Histadrut *Bank Hapoalim*'in (İşçi Bankası) sahibiydi. İsrail'deki birçok kurum gibi, bu bankanın da Güney Afrika'daki ırkçı rejimle sıkı ilişkileri vardı. 1980'lerin ortalarında, Histadrut'un ortakları arasında yer aldığı *Koor Industries* gibi şirketler ırkçı Güney Afrika'da faaliyet gösteriyordu. Güney Afrika'da sürekli bir bürosu bulunan ve silah sanayisiyle de ilgili olan şirket İsrail ile bu ülke arasındaki ticaretin büyük bölümünü kontrol ediyordu ve ırkçılığa karşı verilen mücadeleyi bastırmak üzere Güney Afrika yönetimine malzeme sağlıyordu.

"Serbest piyasa"nın etkileri

1990'larda İsrail hükümetleri ekonomiyi küresel piyasaya açtı, ülkede bir liberalleşme ve özelleştirme süreci başlatıldı. Histadrut'un elindeki işletmelerin birçoğu özelleştirildi. 1995'te çıkarılan sağlık sigortası yasası, Histadrut'un sahip olduğu sağlık sigortası

şirketi *Klalit* ile ilişkisine son verdi. Bu şirket işçilerin sendikaya katılmasında önemli bir faktördü. Bu süreç sonucunda Histadrut'un üye sayısında yüzde 50'ye varan bir düşüş oldu. Histadrut Yahudi işçilerin ağırlıkta olduğu kamu sektöründe etkinliğini sürdürüyor. Ne var ki ekonominin kamu sektörü dışındaki sektörlerinde çalışan korunmasız ve güvencesiz işçileri örgütlenme konusunda etkin bir çalışma yürütmüyor. Sendika, Filistinli Arap işçilerin yanı sıra, dünyanın değişik yerlerinden gelmiş göçmen işçilere uygulanan ayırıcı ve ırkçı politika ve yöntemlere karşı ciddi bir mücadele vermekten çok uzak.

Histadrut sorgulanıyor

Histadrut'un en korumasız ve ağır bir ayırıcılığa tabi tutulan işçileri temsil edememesi İsrail'de bir dizi başka işçi örgütünün kurulmasına yol açtı. Bunlardan ikisi şunlar:

Savt el-Amel ('İşçinin Sesi') İsrail'de işyerlerindeki ayırıcılığa karşı mücadele etmek ve Filistin kökenli işçilerin haklarını korumak için çalışan en etkin örgütlerden biri. Ayrıca, bu işçi örgütü, İsrail'deki işverenlerin Gazzeli işçilere ödeme yükümlülüğü altında olduğu milyonlarca şekel tutarındaki paranın işçilere ödenmesi için çaba harcıyor. Savt el-Amel, askerlik hizmetini yapmadıkları için demiryolu şirketi tarafından bir süre önce işlerinden atılan 200 Filistinli işçinin savunulması girişimini

de üstlenmiş bulunuyor. Histadrut ancak askerlik hizmetini yapmayan ortodoks Yahudilerin de işten çıkarılma riski altında olduğunu fark edince bu konuda harekete geçti.

Kav LaOved ('Acil İşçi Hattı') İsrail'de ve işgal altındaki topraklardaki İsraililer tarafından istihdam edilen korunmasız ve güvencesiz işçilerin (Filistinlilerin, göçmen işçilerin, taşeron işçilerinin ve yeni göçmenlerin) haklarını korumak amacıyla faaliyet gösteren bir sivil toplum örgütü. Kav LaOved, Filistinli işçilerin haklarıyla ilgili davalar başta olmak üzere, İsrail mahkemelerinde çok sayıda önemli dava açtı. Halen Filistin Genel Sendikalar Federasyonu (PGFTU) ile birlikte tarım işçilerini örgütlemeye çalışıyor.

Filistinli işçiler okkannın altında

Bugün İsrail'deki Arap işçileri hâlâ 1948 öncesi Filistin'deki duruma benzer sorunlarla karşı karşıya: düşük ücretli sektörlerde istihdam, eşitsiz ücret, insana yakışır çalışma ilkesiyle çelişen bir altyapı yetersizliği ve diğer engeller (sözgelimi iş yasasının uygulanmaması ve iş teftişinin yokluğu). Zamanla, Histadrut, İsrail'deki vasıfsız ve örgütsüz Arap işgücüne yönelik ayrı ve düşük ücretli bir sektör oluşturdu. Bu sektöre günümüzde Doğu Avrupa, Afrika ve Güney Asya'dan gelen göçmen işçiler, Etiyopya ve eski Sovyetler Birliği'nden gelen yeni göçmenler de katılıyor. Bu sektör şimdilerde Filistinli Arap işçiler bakımından giderek bir işsizler sektörüne dönüşüyor. Ulusal Sigorta Enstitüsü'nün 2005 yılına ilişkin yoksulluk raporuna göre, İsrail'deki Arap yurttaşların yüzde 52'si, buna karşılık İsraili Yahudilerin yüzde 16'sı yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Bütün etnik kökenlerden olan mavi yakalı işçilerin bugün Histadrut'ta pek bir etkisi yok. Bunda Histadrut'un işveren kuruluşlarıyla olan tarihi bağlarının ve örgütte beyaz yakalı İşçi Konseyleri'nin hegemonyasının payı büyük. Ülkedeki işçi sınıfının çıkarlarına gösterilen bu açık kayıtsızlık, Histadrut'un göçmen işçileri saflarına kabul etmedeki kararsızlığına ve ekonomik politikaların yol açtığı sos-

yal adaletsizliği ele almadaki isteksizliğine yansıyor.

İşgal altındaki topraklarda işçilerin haklarının savunulması

İşsizlik ortalamasının yüzde 50'nin üzerinde olduğu işgal altındaki topraklardaki sendikalar *Filistin Sendikalar Genel Federasyonu*'nun (PGFTU) çatısı altında faaliyet gösteriyor. Kontrol noktalarıyla, bariyerleriyle ve Duvar'ıyla askeri işgal koşullarında, sendikaların gerektiği gibi faaliyet gösterebilmesi kolay değil. Ama Filistin Sendikalar Genel Federasyonu iş yasası taslağı hazırlanmasında ve hem işçilerin hem işsizlerin haklarının savunulmasına yönelik mücadelede ön saflarda yer alıyor.

İsrail'de çalışmak için işgal altındaki topraklardan gelen Filistinli işçiler ağır sorunlarla karşı karşıya. Giriş izinlerinin sayısı büyük ölçüde azaltıldı. Amaç bu sayıyı sıfıra indirmek. İzin belgesi olmayan işçiler genellikle gözaltına alınıyor veya tutuklanıyor. 1995'te PGFTU ile Histadrut arasında varılan bir anlaşmaya göre, "1993'ten beri İsrail'de çalışan Filistinli işçilerin ödedikleri aidatlar" PGFTU'ya geri ödenecekti. Ne var ki uluslararası sendikal hareketin baskısı sonucunda bu paranın geri ödenmesine ancak Ağustos 2008'de başlanabildi.

Bütün dünyada sendikalar İsrail'in Gazze saldırısını kınıyor

Histadrut İsrail'in önceki kış Gazze'ye saldırısının yol açtığı katliamı görmezden geldi. Oysa bu saldırı ve katliam Güney Afrika'dan Kanada'ya ve İngiltere'ye kadar pek çok ülkede sendikalar tarafından kınandı. Şu tipik birkaç örneği vermekle yetinelim: Güney Afrika'da COSATU'nun (Güney Afrika Sendikalar Kongresi) çatısı altında örgütlü Durban kentindeki liman işçileri Gazze'ye yapılan saldırıyı ve İsrail yönetiminin eylemlerini protesto etmek amacıyla bir İsrail gemisindeki yükü boşaltmayı reddettiler. Norveç'te demiryolu işçileri iki dakikalık sembolik bir grev düzenlediler ve trenlerdeki yolculara eylemlerinin nedenlerini açıkladı-

lar. Kanada'da, İrlanda'da, İngiltere'de ve Belçika'da giderek artan sayıda sendika İsrail'in eylemlerini açıkça kınıyor. Belçika ulusal sendikal merkezi FGTB'nin genel sekreteri Histadrut genel sekreterine bir mektup yazarak örgütün "uluslararası sendikal harekette saygınlığını yitirmeden önce koşulsuz bir barış çağrısı" yapmasını istedi. Mektup şöyle devam ediyordu: "Bu yapılmayacak olursa, Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) gibi uluslararası örgütlerden çıkarılmanızı isteyeceğiz. Tecrit edilmeniz bu bağlamda izlenecek tek yol olarak görünüyor." İskoç Sendikalar Kongresi Histadrut'a şu açıklamayı yaptı: "Sendikal merkezimiz, bu bağlamda, Histadrut'la olan ilişkisini gözden geçirecektir." Filistin sendikal hareketinin yanıtı ise açık ve netti: Filistin Sendikalar Genel Federasyonu "*Hepimiz Gazzeliyiz*" başlığı altında Ocak 2009'da yaptığı açıklamada şöyle diyordu:

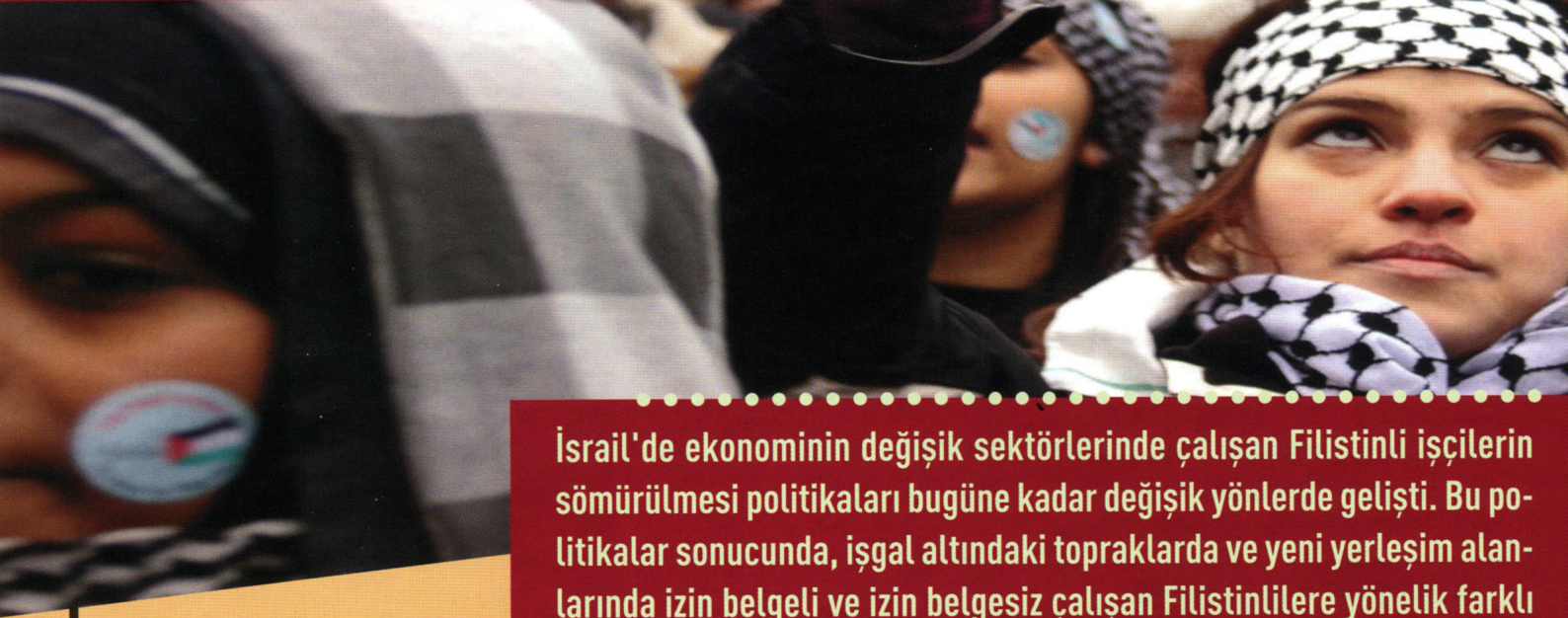
"2000'den beri İsrail işgal ordusu bu topraklarda binlerce canlıyı katletti. Altyapının ve Filistin Ulusal Yönetimi genel merkezinin yıkıma uğratılmasının, topraklara el koyulmasının, Yahudi yerleşim alanlarının genişletilmesinin, vb. sözünü etmeye gerek görmüyoruz. Son ihlal, Filistin halkına ve onun meşru haklarına yönelik İsrail barbarlığının canlı kanıtı olan "ırkçı tecrit duvarı"nın inşası oldu. İsrail ordusunun Gazze'ye saldırı suçunu işlemesi, işgalci İsrail devletinin Filistin halkına karşı işlediği cinayet ve katliam zincirinde sadece bir halkadır. Bu tür eylemler uluslararası insanlık yasalarına ve Cenevre Sözleşmeleri'ne göre savaş suçu sayılmaktadır." Açıklama, saldırı karşısında bütün Filistinli gruplar arasında birlik çağrısıyla sonuçlanıyordu. *Filistin Dayanışma Kampanyası*'na katılan 18 Filistin ulusal sendikal örgütünün ortak gündeminde şu acil talepler yer alıyor:

- Filistin halkı için kendi kaderini belirleme hakkı
- Batı Yakası ve Gazze'deki İsrail işgalinin sona erdirilmesi
- İrkçı Duvar'ın derhal sökülmesi
- Filistinli mültecilere topraklarına dönme hakkı ◆

İŞGAL ALTINDA ÇALIŞMAK

İzin belgesi rejimi: Ayrımcı bir politika

İsrail'de ekonominin değişik sektörlerinde çalışan Filistinli işçilerin sömürülmesi politikaları bugüne kadar değişik yönlerde gelişti. Bu politikalar sonucunda, işgal altındaki topraklarda ve yeni yerleşim alanlarında izin belgeli ve izin belgesiz çalışan Filistinlilere yönelik farklı kurallar ve koşullar oluşturuldu.

İzin belgesi (permi) rejimi Filistinli işçilerin politik kontrolüne ve İsrail ekonomisi içinde İşgal'in gereklerine göre akışının düzenlenmesine olanak veriyordu. Yeşil Hattı izin belgesiz geçen işçiler işgal kuvvetleri tarafından yakalandığında taciz ediliyor, tutuklanıyor ve aşağılanıyordu. Bununla birlikte, Filistinli işçiler çok ucuz ve tamamiyle korumasız bir işgücü oluşturduğu için, bu işçi akımına bir şekilde göz yumuluyordu.

İzin belgesi nasıl alınıyor?

- Genellikle Batı Yakası'ndaki yeni yerleşim alanlarında bulunan işgal kuvvetleri bürolarından manyetik bir kimlik kartı almak gerekiyor. Bunun için haftalarca beklenebiliyor. Siyasal faaliyetlere katılmış olanlara -ki Filistinli nüfusun çoğunluğu için söz konusu bir şey bu- kart verilmiyor.

- Kart sahipleri daha sonra çalışma izni (permisi) için başvuruyor. Yaş, cinsiyet ve ikamet alanı gibi her an değişen kriterlere dayanan sıkı kısıtlamalar nedeniyle başvuruların küçük bir bölümü buna hak kazanabiliyor.

- İsrail işgal makamları çalışma izinlerini İsrail şirketlerinin taleplerine göre veriyor. Başvuruların listelerini düzenlemesi gereken Filistin makamları devre dışı bırakılarak fiilen işletilen prosedür uyarınca, isim listelerini onaylamak

üzere işgal makamlarına doğrudan İsraili işverenler veriyor. Bu ise çağdışı bir bağımlılık ve bir tür kölelik sisteminin oluşmasına yol açmıştır.

- İsrail ordusunun kararıyla bütün izin belgeleri iptal edilebiliyor.

"İzin belgesi"nin karabasanı andıran prosedürü ve işgal makamlarının prosedürde özellikle bıraktığı boşluklar "izin belgesi simsarları"nın türemesine yol açmış bulunuyor. Bu simsar şirketler Filistinli işçilere, aslında onları istihdam etmedikleri halde, para karşılığında izin belgesi sağlıyor.

Kontrol noktaları: sürekli kontrol

İzin ve çalışma belgesinin alınmış olması bile kontrol noktalarından geçiş izni verileceği anlamına gelmiyor. Çünkü şehirlerdeki ana giriş ve çıkış noktaları hiçbir neden gösterilmeden kapatılıyor, izin belgesi olanların bile geçişi engelleniyor. Kontrol noktalarında, Filistinliler işgal kuvvetlerinin çeşitli kötü muamelelerine maruz kalıyor. Bunlardan birkaçını şöyle sıralayabiliriz: Öngörülme gecikmeler, kısıtlı geçiş saatleri, insanlık dışı prosedür, fiziksel şiddet ya da, en kötüsü, öldürme, izin belgelerine ve manyetik

kimlik kartına el konulması.

İsrail istihbaratı, izin belgesini iptal tehdidiyle, insanları bilgi vermeye ve işbirlikçiliğe zorluyor. *Demokrasi ve İşçi Hakları Merkezi*'nin bir araştırmasına göre, görüşülen kişilerin yüzde 90,1'i, işe gidip gelirken bu tür bir baskıya maruz kalmaktan korktuğunu belirtiyor. İsrail'e ana giriş noktası olan Erez sınır geçidinde işçiler toz toprak içinde iki kilometre boyunca yaz-kış yürümek zorunda kalıyorlar. Buraya "Ölüm Geçidi" deniyor. *Ölüm Geçidi*'ne giren işçiler, İsraili askerler üstlerini ve kişisel eşyalarını ararken, uzun kuyruklar halinde beklemeye zorlanıyor. Sınır geçitlerinde askerler işçileri sözle taciz ediyor. Her işçi ne kadar gecikeceğini ya da aramaların ne kadar sıkı olacağını bilemeyeceği için, işine zamanında varma kaygısıyla, evinden her gün gece karanlığında çıkıyor. Sözelimi, Cabalya mülteci kampından bir işçi kendi durumunu şöyle anlatıyor: "Her gün sabah ikide kalkıyorum. Saat 3:20'de kontrol noktasında oluyorum. Bazan Tel Aviv'e sabah 5:45'te vardığım oluyor. Oysa iş saat 7:00'de başlıyor. Yolun ne kadar süreceğini bilemezsin ki." ♦

Uluslararası Adalet Divanı'nın Kararı: **DUVAR YASADIŞI!**

Lahay'deki Uluslararası Adalet Divanı, İsrail'den, ABD'den ve AB hükümetlerinden gelen yoğun baskılara rağmen, Filistinlilerin ve bütün dünyanın başından beri bildiği şu gerçeği 2004 yılında verdiği kararla doğruladı: **DUVAR YASADIŞIDIR!**

Kendi kaderini belirleme hakkına, Dördüncü Cenevre Antlaşması'na, Uluslararası Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'ne, Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi'ne, insan hakları hukukuna, seyahat, çalışma, eğitim, sağlık, gıda ve su, din öz-

gürlüğüyle ilgili haklara ve çocuk haklarına gönderme yapan Uluslararası Adalet Divanı, bire karşı 14 oyla, duvarın inşasının ve duvarla ilgili rejimin uluslararası hukuka aykırı olduğunu, İsrail'in bütün bölgelerde Duvar'ın inşasını derhal durdurmasını, inşa edilmiş bölümleri sökmelerini, Duvar'la ilgili yasal düzenlemenin tümünü yürürlükten kaldırmasını ve Duvar'ın inşasının neden olduğu zararları gidermesi gerektiğini hükme bağladı.

Adalet Divanı İsrail yerleşim alanlarının ve bu yerleşimlerle Duvar güzergâhının ilişkisinin yasadışı olduğunu vurguluyor.

Kararın gerekçesinde Duvar'ın Batı Yakası'nda tek taraflı olarak yeni bir sınır çizdiği, taşınmaz malları gasp ve tahrip ettiği, işgal altındaki toprakların ve yerleşim alanlarının fiilen ilhakına ve Filistin'de demografik değişime yol açtığı belirtiliyor. Mahkeme Duvar'ın "güvenlik" ya da "kendini savunma"ya yönelik olduğu yolundaki İsrail iddiasını tümüyle geçersiz sayıyor. Uluslararası Adalet Divanı, ayrıca, İsrail'in, "duvarın planlanmasına, inşasına ve kullanılmasına" katılan herkesin suçlarını saptayıp adalet önüne çıkarma sorumluluğu altında olduğunu karara bağlıyor. ♦

40 YILLIK ALDATMACA ORTAYA ÇIKTI

İsrail, Filistinli işçilerin 2 milyar dolarını zimmetine geçirmiş

İsrail'in Nasıra kentinde yaşayan İngiliz gazeteci Jonathan Cook'un haber yaptığı rapor dünya sendikal çevrelerinin bildiği bir gerçeği somut ve ayrıntılı bir şekilde dünya kamuoyuna duyuruyor. CounterPunch adlı uluslararası haber sitesinde ve birçok başka sitede Şubat 2010 başlarında yayımlanan yazıyı dosyamızda yayımlıyoruz...

Son kırk yıl boyunca İsrail'in, böyle bir hakkı ve yetkisi olmadığı halde, Filistinli işçilerin ücretlerinden sosyal yardım katkı payları keserek ülkede çalışan Fi-

listinlilerin 2 milyar dolardan fazla parasını zimmetine geçirdiği İsraili iktisatçılar tarafından ortaya çıkarıldı. Şubat 2010'da yayımlanan "Devlet Soygunu"

başlıklı raporda, "hırsızlığın" 1994'te Filistin Yönetimi'nin kurulmasından sonra bile sürdürüğü ve paranın bir bölümünün işçiler adına özel bir fona aktarıldığının

sanıldığı belirtiliyor. İsrail yetkililerinden sağlanan bilgiye göre, işçilerin ücretlerinden yapılan kesintilerin büyük bölümü Filistin topraklarındaki altyapı projelerine yatırılmış. Batı Yakası'ndan yaklaşık 50.000 Filistinli İsrail'de çalışıyor ve ücretlerinden katkı payları kesilmeye devam ediyor. Raporda İsrail işçi federasyonu Histadrut'un bu aldatmacanın suç ortağı olduğu vurgulanıyor. Filistinli işçilerin bu federasyona üye olma hakkı bulunmamasına ve iş uyuşmazlıklarında temsil edilmemelerine rağmen, Histadrut onlardan her ay aidat kesiyor. Raporun yazarlarından biri olan Kudüslü iktisatçı Şir Hever şöyle diyor: "Bu Filistinli işçilerden yapılan büyük çaplı bir hırsızlığın açık bir örneğidir. İsrail'in bu parayı ya işçilere ya da onların varislerine ödemeyi geciktirmesi için hiçbir neden yoktur."

Kesintiler İsrail'in Filistin topraklarını işgalinden üç yıl sonra, 1970'te yapılmaya başladı. Bu tarihte İsrail'e girmeye başlayan çok sayıda Filistinlinin büyük bölümü tarım ve inşaat sektörlerinde kol işçisi olarak istihdam ediliyordu. Genelde, yapılan kesintilerle işçiler aylıklarının beşte birini kaybediyor. Bu kesintiler yaşlılık ödeneği, işsizlik ödeneği, işgöremezlik sigortası, çocuk yardımı, sendika aidatı, emeklilik fonu, tatil ve hastalık ödeneği ve sağlık sigortası gibi sosyal yardım ve hizmetleri karşılamak üzere yapılıyor. Ne var ki uygulamada işçiler iş kazası halinde sadece işgöremezlik sigortası hakkına sahip ve işverenin iflası halinde işini kaybetmeye karşı sigortalı.

İşçilerin 2,25 milyar doları dolandırıldı

Alternative Information Centre (Alternatif Bilgi Merkezi) ve *Kav La'Oved* (Acil İşçi Hattı) adlı iki insan hakları grubu tarafından hazırlanan rapora göre, toplam katkı paylarının ancak cüzi bir bölümü -yüzde sekizden azı- Filistinli işçilere sosyal yardım sağlamak üzere kullanıldı. Paranın geri kalanı gizlice İsrail maliye bakanlığına aktarıldı. İsrail'deki sivil toplum örgütlerinin hesaplarına göre işçiler bugünün fiyatlarıyla en azından 2,25

milyar dolar dolandırılmış. Bu rakam zimmete geçirilen fonlarla ilgili asgari ve "çok temkinli" bir tahmin olarak görülüyor. Meblağ Filistin Yönetimi'nin yıllık bütçesinin yaklaşık yüzde 10'unu temsil ediyor.

Rapor yazarları, üstelik, hesaplamada iki önemli işçi grubunu -Yahudi yerleşimlerinde istihdam edilen ve İsrail'in kayıt dışı ekonomisinde çalışan Filistinlileri- veri sağlamanın çok zor olması nedeniyle dikkate almadıklarını vurguluyorlar.

Şir Hever, kesintilerin büyük bölümünün -ulusal sigorta için yapılanların- işçilerden yasadışı olarak yapıp yapılmadığı sorununun 1991'de İsrail Yüksek Mahkemesi tarafından çözüldüğünü söylüyor. Mahkeme çiçek yetiştiricileri sendikasının sektördeki Filistinli işçilerden alınan 1,5 milyon dolar tutarındaki katkı paylarının devlet tarafından geri verilmesi talebini içeren davayı kabule değer bulmuştu.

Hever, "O zaman hukuk yönünden bir emsal oluştu ve bu emsal yapılmış fahiş kesintilerin bakiyesini talep etmek için kullanılabilir" diyor. 1990'ların başlarında İsrail'deki işgücünün önemli bir bölümünü Filistinliler oluşturuyordu, her üç Filistinli işçiden biri İsrailli bir işverene bağlı olarak çalışıyordu. İsrail 1994'te Filistin Yönetimi'nin kurulmasından sonra da, İsrailli işçilerin rekabet gücünü koruma gerekçesiyle, katkı paylarını kesmeyi sürdürdü. Rapor 1993'te başlayan Oslo süreciyle bu tür uygulamaların sona ermiş olması gerektiğini belirtiyor. İsrail, bu bağlamda, Filistinlilerin ödediği fahiş katkı paylarına eşdeğer bir "eşitleme vergisi" salmayı kabul

etti. Bu vergilerin üçte biri, daha sonra işçilerin yararlanacağı bir fona yatırılacaktı. Ama aslında, İsrail Devlet Denetçisi'nin 2003'te hazırladığı bir inceleme raporuna göre, toplanan paranın ancak onda biri fona yatırılmıştı. Maliye bakanlığı işçilerden alınan paranın büyük bölümünün, "altyapı programları" için harcanmak üzere, Filistin topraklarındaki İsrail askeri yönetimine aktarıldığını kabul etti. Raporun yazımına katılan Kav La'Oved yöneticisi Hannah Zohar, bakanlığın söz konusu kaynağı aslında yasadışı yerleşimlerin inşasına harcadığını söylüyor.

Rapor İsrail ulusal sendikal merkezi Histadrut'u da ağır bir şekilde eleştiriyor. Federasyonu, Filistinli işçileri üye olma hakkından yoksun oldukları sendikaya 1970'ten beri her ay "örgütlenme aidatı" ödemeye zorlayarak "pastadan pay" kapmakla suçluyor. Histadrut Filistin ulusal sendikal merkeziyle 2008'de aidatları geri ödeme konusunda anlaşmaya varmış olmasına rağmen, şimdiye kadar paranın sadece yüzde 20'si geri dönmüş. Şir Hever, Histadrut'un bir başka "zimmet" olayına da karıştığını belirtiyor. Federasyon 1990'da inşaat sektöründeki şirketlerin Filistinli işçilerin fazladan yüzde ikilik bir vergi ödemesi yolundaki talebini kabul etti. Bununla, büyük bölümü eski Sovyetler Birliği'nden gelen yeni Yahudi göçmenlerin eğitiminin desteklenmesi amaçlanıyordu.

Hever, aslında, Filistinli işçilerden "kendi yerlerini alacak işçilerin eğitimini finanse etmesi"nin istendiğini söylüyor. Bu kaynak öngörülen amaç için hiçbir zaman kullanılmadı, esas olarak İsrailli işçilerin ailelerine ödenek olarak dağıtıldı. Raporda fondaki paranın, ayrıca, geçen yıl İsrail'in Gazze'ye düzenlediği üç haftalık saldırıya katılan askerlere dağıtılan portatif sobalara harcadığı belirtiliyor. İsrail maliye bakanlığı raporun "yanlış ve aldatıcı" olduğunu açıkladı. Histadrut ise raporun "yalanlarla dolu" olduğunu öne sürdü. Ne var ki ne bakanlık ne de federasyon raporda belirtilen bilgi ve verileri çürütecek kanıtlar öne sürebildi. ◆